Johannes XXI, Pont. Max. (formerly Petrus Hispanus): Copulata tractatuum Petri Hispani et parvorum logicalium etiam Syncategorematum, cum textu, secundum doctrinam Thomae Aquinatis
[Cologne: Heinrich Quentell], 4 Dec. 1489, 1489 Seite 93

ua et ɔstitutiua nõ respectu eiusdem. sed respectu di/
uersorũ. qꝛ est diuisiua generis et ɔstitutiua spẽi. et ğ
ista diuisio vltima non est diuisio in diuersas res. ſʒ
in oppositos modos eiusdeʒ rei

**Et diffinit sic. Differenuia est qδ predicatᷣ
de pluribus differentibꝫ specie in eo qδ q̄le
vt rõnale predicatᷣ de hoie et de dijs. q̄ sũt
drñ̄a specie. Sum⁹ em̄ rõnales nos et dij:
vt vult porphirius. sed mortale additũ no
bis separat nos ab illis. Illud aũt dicitᷣ p̄/
dicari in quale. qδ ɔuenienter respondetur
ad interrogationē̄ factam ꝑ quale. Cũ eniʒ
dicitur qualis est hõ. ɔuenienter responde
tur rõnalis. ⁊ ideo rõnale predicatur de ho
mine in quale**

Superius positis acceptõibꝫ drñe. elegit terciã q̄ est
vnũ predicabile ab alijs distinctum. et eam duplicitᷣ
diffinit. primo sic. Differentia est qδ p̄dicatᷣ de plu/
ribꝫ spẽ differẽtibꝫ in eo qδ quale. vt rõnale p̄dicatur
de hoie et de dijs q̄ differũt spẽ In q̄ diffinitione vl'e
ponitᷣ loco generis. et refertᷣ ꝑ hoc relatiuuʒ qδ. sed to
tũ qδ sequitᷣ ponitᷣ loco differentie Qʒ aũt differentia
p̄dicetᷣ in q̄le ꝓbatᷣ in textu a signo. vt clare pʒ intuẽti

Queritur Utrꝝ drñ̄a in rõne distinc/
ti predicabilis accepta cõ/
uenienter sit in textu p̄ma
diffinitione diffinita Pro rñ̄sione notandũ ꝙ q̄nꝙ
sunt diffinitiões drñe ſm porphiriũ. Prima est. drñ̄a
est q̄ habũdat spẽs a genere. Scδa est. differentia est
qδ p̄dicatᷣ de pluribꝫ spẽ differentibꝫ ⁊c. Tercia diffe
rentia est qδ aptũ natum est diuidere gen⁹ et ea q̄ sub
genre posita sunt Quarta. drñ̄a est qua differunt a se
singula. Quinta. drñ̄a est qδ ad esse rei ɔducit. et ei⁹
qδ est esse rei pars est. Quarꝝ diffinitionũ declaratio
sufficientᷣ habetᷣ in porphirio. ꝙ aũt diffinitio hic po/
sita sit bona sufficientᷣ patet ex declaratione circa tex/
tum habita

Ar Ista diffinitio drñe non ɔuenit oĩ ɔtento sub
diffinito. ergo non est bona Añs probatᷣ. qꝛ nõ
ɔuenit albedini et nigredini q̄ tñ sunt drñe
Dicendũ ꝙ non sunt differentie magis ꝓprie q̄ hic dif
finitur. sed sunt drñe ɔmunes Et qñ replicatᷣ. diffi/
nitio drñe nõ ɔuenit oĩ drñe magis ꝓprie. igitᷣ ⁊c. Pro
batᷣ qꝛ non ɔuenit drñe vltime q̄ est ɔuertibilis cum
specie. et ergo non p̄t predicari de pluribus differenti
bus spẽ. vt rõnale est drñ̄a vltima. et solũ predicatᷣ de
hoie et indiuiduis eius Dδm ꝙ qñcunꝙ datᷣ ali
qua diffinitio cõis analogi. tunc illa dʒ ɔuenire p̄nci/
paliori analogato q̊ ad omẽs suas ꝑtes et posteriori q̊
ad aliq̄s. sed drñ̄a analogice dicitᷣ de drñ̄a generica
et specifica. et ꝑ p̊us dꝛ de generica. ideo illa diffinitõ
ſm se totã sibi ɔuenit. et datᷣ de specifica solũ q̊ ad ali
quas particulas.

Ar Ista diffinitio datᷣ de drñ̄a in rõne p̄dicabilis
sed drñ̄a vltima est predicabile. ğ diffinitõ dʒ
sibi ɔuenire Dδm ſm aliq̄s ꝙ drñ̄a vltima
nõ est p̄dicabile ꝓprie sumptum. sed cõiter sumptuʒ
Melius tñ dicitᷣ ꝙ sit predicabile ꝓprie sumptũ. ſʒ ꝙ
diffinitio sibi nõ ɔuenit ideo est. qꝛ petrus hispanus
sũpsit illam diffinitionē̄ a porphirio q̊ diffinit drñ̄am
genericaʒ Et qñ q̄ritur q̄re porphirius non posuit
vnã diffinitionē̄ q̄ ɔueniret oĩ drñe tã generice q̄ʒ spe/
cifice. vt dicendo. differẽtia est qδ p̄dicatᷣ de pluribꝫ
in eo qδ q̄le. Dicitᷣ ꝙ ideo. qꝛ drñe vltime nõ sunt no
bis cognite. et ergo non cadũt sub diffinitiõe. sed por/
phiri⁹ diffinit differentiaʒ nobis cognitã cuiusmodi
est drñ̄a generica. in cui⁹ diffinitõe etiã ɔprehenditur
drñ̄a specifica Et qñ dicitᷣ. porphirius explicat de
differentia specifica. Dδm ꝙ ſm eũ rõnale nõ ē drñ̄a
specifica. Etiã exemplorꝝ nõ ſꝑ requiritᷣ veritas. naʒ
ſm pħm p̄mo priorꝝ. exempla ponim⁹. nõ vt ita sint
sed vt sentiant addiscentes

Ar Omne predicabile p̄dicatᷣ de pluribꝫ. ſʒ dif/
ferentia vltima siue specifica nõ p̄dicatur de
pluribꝫ. ğ non est p̄dicabile neꝙ sub aliq̊ con
tinetᷣ. Maior patet ex diffinitione predicabilis. Mi
nor ꝓbatur. quia solũ p̄dicatur de vna specie Di/
cendũ. ꝙ q̄ꝫuis drñ̄a vltima nõ p̄dicatᷣ de pluribꝫ im
mediate. tñ bene mediate. scʒ mediãte spẽ. ⁊ h̄ sufficit.
qꝛ nõ est de rõne p̄dicabilis ĩmediate de pluribꝫ p̄di/
cari. sicut etiã infra dicetᷣ de ꝓprio. Est ğ dicendũ ꝙ
dña specifica ɔtinetᷣ sub drñ̄a hic diffinita. qꝛ cuʒ illa
ɔuenit in mõ p̄dicandi. et nõ ɔtinetᷣ sub spẽ cũ q̄ con/
uertitᷣ Et qñ dꝛ. de eisδ eẽntialitᷣ et ɔuertibilitᷣ ideʒ
est iudiciũ. sed rõnale essentialitᷣ et ɔuertibilitᷣ ideʒ ē
cũ hoie. ğ de ipsis idem erit iudiciuʒ. et ꝑ ɔñs rõnale
erit spẽs sicut hõ Dδm ꝙ de eisδ essentialitᷣ et ɔuerti
biliter idē̄ est iudiciũ q̊ ad rē̄ significatã. sed nõ q̊ ad
modũ p̄dicãdi. qꝛ mod⁹ p̄dicandi nõ sumitᷣ a re sig
nificata. sed sumitᷣ a mõ significandi. et qꝛ hñt aliuʒ
modũ significandi. etiã hñt aliũ modũ p̄dicandi pe
nes quos p̄dicabilia distinguũtur

Ar Sicut se hʒ spẽs ad gen⁹. ita se hʒ dña specifi/
ca ad drñ̄am genericã. sed spẽs est distinctũ p̄/
dicabile a genere. ğ etiã drñ̄a specifica erit di
stinctũ p̄dicabile a dña generica. Dδm ꝙ nõ est ꝑ
oia silᷣe. qꝛ gen⁹ et spẽs hñt diuersa subijcibilia. ſʒ dña
specifica et generica hñt vnũ subijcibile. qꝛ hñt ſꝑ spe
ciē̄. q̄re sub eodē̄ predicabile licet analogice cõtinentᷣ.
Etiã spẽs subijcitᷣ generi et genus predicatᷣ de spẽ. vt
hõ est aial. sed vna drñ̄a ꝑ se nõ subijcitᷣ alteri. nec vna
drñ̄a ꝑ se p̄dicatᷣ de alia. sumẽdo ambas drñ̄as in rõ/
ne differentie. vt nõ p̄t dici rõnale est sensibile inq̄ꝫtuʒ
rõnale ē drñ̄a. licet bñ inq̄ꝫtum rõnale ɔuertitᷣ cũ hoie
Tercia dissimilitudo est. qꝛ spẽs determinat gen⁹. ſʒ
vna drñ̄a nõ determinat aliã. qꝛ nulla dña hʒ se ꝑ mo/
dũ determinabilis. sed ſꝑ ꝑ modũ determinãtis Vñ
dña et spẽs differẽter determinãt gen⁹ ſm ꝙ gen⁹ ca/
pitᷣ dupliciter. Uno° vt est totũ vl'e Alio° inq̄ꝫtum ē
totũ potestatiuũ. spẽs determinat gen⁹ in rõne totius
vl'is. ſʒ dña determinat gen⁹ ĩ rõne toti⁹ potestatiui

Ar Nulla ꝑs p̄dicatᷣ in suo toto. ſʒ drñ̄a ē ꝑs spẽi
ğ nõ p̄t predicari de spẽ: Minor ꝓbatᷣ. qꝛ gen⁹
et drñ̄a ɔstituũt spẽm Dδm ꝙ duplex est
ꝑs, put ad ꝓpositũ sufficit. scʒ integralis. et talis nõ p̄
dicatᷣ de suo toto. vt ista est falsa p̄dicatio. domus est
paries. Alia est ꝑs eẽntialis siue diffinitiua. et illa bñ
p̄t p̄dicari de suo toto. et sic differentia est pars.

Ar Differentia etiã generica p̄dicatᷣ de vna sola
spẽ. ğ nõ p̄dicatᷣ de pluribꝫ. Añs pʒ. qꝛ drñ̄a
ɔstituit vnã spẽm. ğ tñ̄ p̄dicatᷣ de vna specie.

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-222/0093 Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt gefördert durch die DFG